

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

Midtvejsevaluering af CO2Vision 2.0 Competence

Erhvervshus Nordjylland

Maj 2025
Version: 1.1

Projektnummer	058
Version	1.1
Udgivelsesdato	05.05.25
Udarbejdet af	LE
Kontrolleret af	FMP

INDHOLD

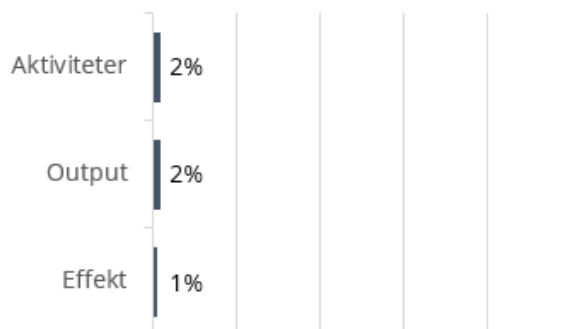
1. Resume.....	3
2. Fakta om projektet.....	4
2.1 Projektets effektkæde.....	5
2.2 Evalueringens datagrundlag.....	5
2.3 Scoring af fremdrift ift. projektmål.....	6
3. Projektstatus.....	7
3.1 Overordnet status.....	7
3.2 Status på aktiviteter.....	7
3.3 Status på output.....	8
3.4 Status på effekter.....	9
4. Projektets implementering.....	10
4.1 Input.....	10
4.2 Rekruttering.....	11
4.3 Virkemidler.....	12
4.4 Outcome & effekt	12
4.5 Forankring.....	14
4.6 Monitorering og opfølgning.....	15
5. Anbefalinger og læring.....	16

1 Resumé

Status på projektets indikator

Projektet har ved midtvejsevalueringen endnu ikke fået godkendt måltal for fremdriften og er i dialog med Erhvervsstyrelsen om at revidere måltallene. Senest indsendte måltal, som er præsenteret til højre, tydeliggør udfordringer i forbindelse med dokumentationen, da projektet kun kan fremvise en fremdrift på højst 2 %.

Projektet har dog oplevet fremdrift på projektindikatorerne siden seneste afrapportering, hvorfor måltallene ikke er retvisende for den reelle status i projektet.

Note: Ovenstående fremdrift er ift. projektets totale måltal.

Input

Projektpartnerne oplever, at rollefordelingen i projektet fungerer fint og bygger videre på første fase. Flere af projektpartnerne kunne dog godt tænke sig mere dialog og koordinering på tværs af partnerkredsen, og de giver udtryk for, at det fungerede bedre i første fase. De mener, at videndeling er særligt relevant, da de kan få meget værdi ud af at samarbejde på tværs af erhvervsfyrtårnet, som de er en del af.

Rekruttering

Det er vores vurdering, at projektpartnerne er blevet bedre til at tydeliggøre værdiskabelsen for deltagerne ift. første fase, men at der fortsat er begrænset efterspørgsel efter CCUS-kompetenceudvikling. Derudover har projektpartnerne har store udfordringer med at dokumentere deltagerne ud fra de gældende dokumentationskrav, og vi vurderer, at der er en diskrepans mellem projektets oplevelse af fremdrift og den fremdrift de kan dokumentere.

Virkemidler

Projektpartnerne mener, at der fortsat er behov for kompetenceudvikling på CCUS-området, men det er tydeligt for dem, at det handler om at tydeliggøre, hvordan nuværende kompetencer kan bruges inden for CCUS frem for at udvikle nye kompetencer.

Vi vurderer dog, at projektpartnerne har valgt at have et bredt fokus på opkvalificering i grønne kompetencer frem for CCUS i deres aktiviteter, hvilket svækker en tydelig kobling mellem aktiviteterne og det overordnede formål om at understøtte CCUS-værdikæden.

Outcome & effekt

Deltagerne fra kompetenceudviklingsaktiviteterne giver udtryk for, at de opnår forudsætninger og forventer forandringer og forbedringer på sigt på baggrund af indsatsen. Samtidig indikerer deltagerne, at kompetenceløftet ikke direkte er forbundet med et kompetenceløft inden for CCUS. De har dog svært ved at vurdere, hvorvidt kompetenceløftet evt. vil have betydning inden for CCUS fremadrettet. Deltagerne på videndelingsaktiviteterne giver dog i mindre grad udtryk for, at de får et udbytte ud af deres deltagelse, og det er en meget lille andel, der vil anbefale andre at deltage i lignende forløb.

Forankring

Projektledelsen har ikke en konkret forankringsstrategi for videreførelse efter endt projektperiode. I forhold til forankring af deltagernes udbytte har de dog et håb om, at det er værdifuldt for deltagerne og derfor bliver forankret. Vi vurderer, at projektpartnerne i højere grad bør have fokus på forankring af aktiviteterne f.eks. på uddannelsesinstitutionerne, så potentielle effekter ikke går tabt.

Monitorering

Projektledelsen følger løbende op på fremdriften i de forskellige aktiviteter både gennem et automatiseret system og gennem dialog med deltagervirksomhederne.

Vi vurderer dog, at det er en stor udfordring, at projektledelsen og Erhvervsstyrelsen ikke er nået til enighed om afrapporteringen af måltal, hvilket begrænser muligheden for risikostyring.

2 Fakta om projektet

Dette afsnit indeholder en kort beskrivelse af projektets formål og baggrund samt en gengivelse af de vigtigste baggrundsoplysninger for projektet (tekstboks). Afsnittet afsluttes med en opsamling af projektets 'effektkæde' og en kort beskrivelse af evalueringens datagrundlag.

CO2Vision 2.0 kompetence er ét ud af tre projekter igangsat af CO2Vision konsortiet, hvis vision er at gøre Nordjylland til forgangsregion inden for udviklingen af fremtidens grønne erhverv.

Projektet skal bidrage til at styrke den kvalificerede arbejdskraft i relation til kompetencer inden for CO2 fangst, lagring, transport og anvendelse (CCUS). Projektet skal særligt bidrage til at styrke SMV'ers adgang til kvalificeret arbejdskraft på området, og det faglige indhold fokuserer på aktiviteter, der understøtter kompetenceudvikling og livslang læring med fokus på arbejdsmarkedets nye kommende kvalifikationskrav i forhold til CCUS. Formålet er at tilføre deltagerne viden og kompetencer inden for CCUS, så de kan indgå i realiseringen af det nordjyske erhvervsfyrtårn CO2Vision.

CO2Vision 2.0 kompetence består af tre hovedindsatser med tilhørende aktiviteter, der vil understøtte tilførslen af relevante kompetencer og hermed kvalificeret arbejdskraft til CO2Vision.

- **Hovedindsats 1 – Analyse:** Analysearbejdet indbefatter i hovedtræk estimering af beskæftigelsesbehov samt de relaterede kompetencebehov afledt af de forskellige scenarier.
- **Hovedindsats 2 – Viden:** Indsatsen er koncentreret om viden frembragt mellem forskere, faglærere, undervisere, studerende, erhvervslivet og SMV'er og sker gennem videnarrangementer, kompetenceudvikling, idémodning samt udvikling af entreprenurielle færdigheder.
- **Hovedindsats 3 - Uddannelse og udvikling:** Med indsatsen ønsker projektet at udvikle og afprøve undervisningsforløb rettet mod behov i regi af CO2Vision for opkvalificering og uddannelsesindsatser af ledige eller eksisterende medarbejdere i de SMV'er, der har brug for nye kompetencer ift. de nye teknologier. Dette vil ske ved udvikling af relevante uddannelses tilbud, forbedring af det faglige niveau samt tilrettelæggelse af kurser og uddannelser.

FAKTA-BOKS

Tilskudsmodtager	Erhvervshus Nordjylland
Sagsbehandler	Annette Zeh
Finansieringskilde	Socialfonden (ESF+)
Indsatsområde	Kompetenceløft og livslang læring (ESF+ 1.2)
Samlet budget	21,8 mio. DKK
Bevillingsperiode	01.07.2023 – 30.06.2026

2.1 Projektets effektkæde

Projektets effektkæde er sammenfattet i tabellen herunder. Evalueringen har især fokus på outcome, som er bindeleddet mellem projektets umiddelbare output/leverancer og resultaterne/effekterne på længere sigt, hvilket er nærmere udfoldet i afsnit 4.4.

Tabel 1: Projektets effektkæde

Indhold	Aktiviteter
Input	▪ Budgetramme: 21,8 mio. kr. ▪ Opfølgning på det nordjyske erhvervsfyrtårn indenfor CO2 fangst, transport, anvendelse og lagring også kendt under betegnelsen CCUS. Består af samlet set 3 projektansøgninger (CO2Vision 2.0, CO2Vision 2.0 – kompetence, CO2Vision – NeXt). ▪ En bred vifte af partnere, herunder erhvervsskoler, universiteter, og erhvervsfremmeorganisationer
Hovedaktiviteter	▪ Scenarieanalyser af CCUS-infrastruktur, -værdikæder og energisystemanalyser (sektorkoblingsanalyser), samt beskæftigelsesbehov og de relaterede kompetencebehov, afledt af de forskellige scenarier ▪ Videnarrangementer: CCUS-relevante seminarer/informationsdage ▪ Kompetenceudvikling: Spænder fra 1:1 vejledning med fokus på skræddersyet kompetenceudvikling (og skræddersyede efteruddannelsesplaner) over workshops til praktik- og projektføreløb. ▪ Idémødning: Aktiviteten vil styrke færdigheder blandt studerende til at idégenerere og skabe prototyper for værdiskabelse og realisering i de SMV'er, der kommer til at indgå i udfoldelsen af CO2Visions potentiale ▪ Udvikling og afprøvning af kursusmoduler og valgfag, herunder kursusmoduler til PtX, til produktion og test og et tværprofessionelt CCUS valgfag
Output	▪ Analysen giver fundament for videre udvikling og prioritering af CCUS-relevante uddannelses- og kompetenceaktiviteter i og efter projektperioden ▪ 50 medarbejdere hos projektpartnerne er involveret i hovedaktiviteterne ▪ 1.000 deltagere i projektets hovedaktiviteter og 433 SMV'er, der modtager støtte
Outcome	Se afsnit 4.4
Resultater (effekter)	▪ 988 deltagere opnår uformelle kvalifikationer vedr. CCUS, hvilket kan underbygge virksomhedernes muligheder for at blive kommende underleverandører til CCUS-værdikæden. ▪ 49 medarbejdere hos projektpartnerne opnår nye CCUS-relevante kompetencer, der vil styrke fremtidige CCUS-relaterede aktiviteter hos partnerne ▪ Studerende opnår uformelle kompetencer vedr. CCUS, hvilket underbygger virksomhedernes muligheder for at sikre tilstrækkelig kompetent arbejdskraft på længere sigt.

2.2 Evalueringens datagrundlag

Evalueringen er grundlæggende baseret på semistrukturerede interviews med projektholder og udvalgte projektpartnere.

I forbindelse med evalueringen har vi desuden udsendt et elektronisk spørgeskema til deltagere i kompetenceindsatsen og/eller videnarrangementer. Spørgeskemaet er sendt ud til 53 deltagere, hvoraf 31 respondenter har besvaret hele spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 58 %. Af dem har 7 respondenter deltaget i kompetenceindsatsen, imens at de resterende 24 respondenter har deltaget i videnarrangementer. Udover de gennemførte besvarelser har 17 respondenter besvaret nogle af spørgsmålene. Derudover har vi gennemført interviews med to deltagervirksomheder fra kompetenceindsatsen.

Både spørgeskema og interviews giver et indblik i såvel det forventede som allerede opnåede udbytte blandt deltagerne, men udgør ikke en præcis beskrivelse af indsatsens effektskabelse.

2.3 Scoring af fremdrift ift. projektmål

Vurderingen af projektets målopnåelse er primært baseret på *fremdrift ift. outputmål* og sekundært *fremdrift ift. aktivitetsmål*. Scoren tildeles på baggrund af en helhedsvurdering af projektets målopnåelse, men med udgangspunkt i projektets kvantitative målopnåelse på evalueringstidspunktet. Nedenstående tabel over sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklysscore er vejledende.

Tabel 2: Vejledende sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklys

Trafiklys	Målopnåelsen er	Midtvejsevaluering	Slutevaluering
Grøn	... som ønsket eller bedre	45 % +	95 % +
Grøn	... lidt under det ønskede niveau	35-44 %	81-90 %
Gul	... noget under det ønskede niveau	24-34 %	65-80 %
Rød	... meget under det ønskede niveau	15-24 %	20-64 %
Rød	... ikke eksisterende eller tæt på	0-14 %	0-19 %

3 Projektstatus

Afsnittet indeholder en kort fremstilling af status for projektets fremdrift. Vi indleder med en kort overordnet status. Dernæst følger en status på henholdsvis projektets aktivitetsmål (afsnit 3.2), projektets outputmål (afsnit 3.3) samt projektets effektmål (afsnit 3.4) som angivet i projektets eget indikatorskema, der er aftalt med Erhvervsstyrelsen.

3.1 Overordnet status

I CO2vision 2.0 Kompetence arbejder projektpartnerne for at styrke den kvalificerede arbejdskraft indenfor CCUS gennem mange forskelligartede aktiviteter. Der er stor forskel på, hvor store udfordringer de har med at rekruttere deltagere og derved få afholdt disse aktiviteter.

Allerede kort tid efter tilsagnet blev givet, anmodede projektet om justering af måltal grundet fejl i udregningen og i dialog med Erhvervsstyrelsen blev måltal og budget justeret. Projektet oplever dog fortsat udfordringer med rekruttering, hvorfor de er i dialog med Erhvervsstyrelsen om yderligere justeringer af måltallene. Projektpartnerne giver udtryk for, at de på nuværende tidspunkt på mange af aktiviteterne både har en oversigt over det faktiske antal deltagere og det antal deltagere, der lever op til dokumentationskravene. Flere af projektpartnerne har derfor en oplevelse af, at mange af aktiviteterne går fint, selvom de ikke kan dokumentere fremdriften for Erhvervsstyrelsen. Denne diskrepans mellem oplevede og dokumenterede fremdrift kan dog have store konsekvenser for projektet, hvilket vi kommer ind på senere i rapporten.

3.2 Status på aktiviteter

På evalueringstidspunktet er 2 % af de opstillede aktivitetsmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte aktivitetsmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 3: Status på de opstillede aktivitetsmål per 31.08.2024

Aktivitet	Måltal	Status	Målopnåelse i procent
1. Analysespor	1	0	0 %
2. Videnarrangementer	65	4	6 %
3. Kompetenceudvikling	128	4	3 %
4. Idémødning - udvikling af entrepreneurielle færdigheder	8	0	0 %
5. Udvikling af kursusmoduler og valgfag	7	0	0 %

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluator af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt. Målopnåelsen er senest indrapporterede måltal, men de er endnu ikke godkendt af Erhvervsstyrelsen.

På afrapporteringstidspunktet 31.08.2024 har projektet indrapporteret, at de har afholdt fire videnarrangementer og haft fire deltagere på kompetenceudviklingsforløb. De har således en begrænset fremdrift på afrapporteringstidspunktet på de opstillede aktivitetsmål. På evalueringstidspunktet har projektet fortsat udfordringer med at rekruttere til flere af deres aktiviteter og rekruttere deltagere, som opfylder dokumentationskravene. Blandt

andet har de afholdt et videnarrangement med lav deltagelse og aflyst et af samme årsag. Endvidere fortæller projektledelsen, at de har oplevet udfordringer ift. igangsættelsen af den planlagte analyse, men at de er i gang med at undersøge muligheden for at lave en fællesanalyse med andre parter.

Det er vores vurdering, at det er usandsynligt, at projektet når de opstillede aktivitetsmål, da de både oplever udfordringer med rekruttering og afholdelse af de forskellige aktiviteter samt med at dokumentere deltagelsen ud fra nuværende krav.

3.3 Status på output

På evalueringstidspunktet er 2 % af de opstillede outputmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte outputmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 4: Status på de opstillede outputmål per 31.08.2024

Output	Måltal	Status	Målopnåelse i procent
1B.1) Antal deltagere	1100	54	5 %
1B.2) Antal mikro, små og mellemstore virksomheder, der modtager støtte	433	4	1 %
Antal medarbejdere hos projektpartnerne som er involveret i hovedaktiviteterne	50	-	0 %

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluator af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt. - angiver, at projektholdet endnu ikke er begyndt at samle data ind på denne indikator. Målopnåelsen er senest indrapporterede måltal, men de er endnu ikke godkendt af Erhvervsstyrelsen.

På samme måde som ved aktivitetsmålene er projektet på afrapporteringstidspunktet langt bagud på alle opstillede outputmål, hvilket projektpartnerne begrundes med udfordringer med rekruttering og dokumentation af deltagere. Outputmålet "Antal medarbejdere hos projektpartnerne som er involveret i hovedaktiviteterne" optælles dog først ved projektafslutningen, hvorfor der endnu ikke er blevet afrapporteret på måltallet.

Vi vurderer, at det er usandsynligt, at projektet når opstillede outputmål indenfor projektperioden grundet udfordringerne med rekruttering og nuværende dokumentationskrav.

3.4 Status på effekter

På evalueringstidspunktet er 1 % af de opstillede effektmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte effektmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 5: Status på de opstillede effektmål per 31.08.2024

Indikator	Måltal i projektperioden	Status	Målopnåelse i procent
1B.3) Antal deltagere, der opnår uformelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen	988	23	2 %
Antal medarbejdere hos projektpartnerne som opnår nye CCUS-relevante kompetencer, der vil styrke fremtidige CCUS-relaterede aktiviteter hos partnerne	49	-	0 %

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluator af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt. - angiver, at projektholdet endnu ikke er begyndt at samle data ind på denne indikator. 'Målopnåelse i procent' er beregnet p.b.a. måltallene for den samlede projektperiode. Målopnåelsen er senest indrapporterede måltal, men de er endnu ikke godkendt af Erhvervsstyrelsen.

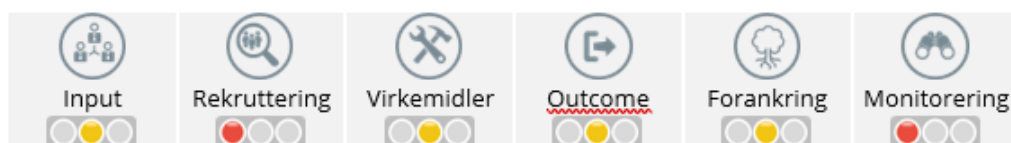
Effektmålet om antal deltagere, der opnår uformelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen, er det måltal, hvor projektet indtil videre har dokumenteret flest deltagere. Projektet er dog fortsat langt bagud ift. opstillede måltal, hvilket hænger sammen med de tidligere omtalte udfordringer med rekruttering og dokumentation. Effektmålet over antallet af medarbejdere hos projektpartnerne, som opnår nye CCUS-relevante kompetencer, der vil styrke fremtidige CCUS-relaterede aktiviteter på partnerne evalueres først ved projektets afslutning, hvorfor de endnu ikke er begyndt at indsamle data på indikatoren.

På samme grundlag som ved de opstillede aktivitetsmål og outputmål vurderer vi, at det er usandsynligt, at projektet når de opstillede effektmål indenfor projektperioden. Vi mener, at dette blandt andet skyldes, at der lader til at være mindre efterspørgsel i markedet end forventet på ansøgningstidspunktet. Derudover er det en udfordring, at der er en diskrepans mellem projektets oplevede fremdrift og den fremdrift de kan dokumentere. Derfor anbefaler vi, at projektledelsen hurtigst muligt får strømlinet deres dokumentation af fremdrift, så det lever op til dokumentationskravene i projektet. Dette er vigtigt for at projektpartnerne ikke ender med at bruge ressourcer på aktiviteter, som ikke stemmer overens med krav og vilkår for projektadministrationen og derved ikke kan levere på måltallene. Dette vurderer vi er vigtigt, da begrænset afrapportering kan have indflydelse på støtten til projektet.

4 Projektets implementering

I dette afsnit præsenterer vi vores vurdering af projektets implementering ud fra seks faste evalueringsparametre. Figuren nedenfor giver et overblik over evalueringens konklusioner i forhold til de seks parametre. En grøn score indikerer en tilfredsstillende implementering, evt. med nogle få forbedringspotentialer; en gul score indikerer et behov for at adressere visse udfordringer og en rød score indikerer, at der er ét eller flere forhold, som ikke er tilfredsstillende.

Figur 6 Tildeling af scorer for de seks evalueringsparametre

Forklaring af scorer:

	Grøn score	Projektimplementeringen er tilfredsstillende. Få forbedringspotentialer.
	Gul score	Et eller flere elementer i projektimplementeringen bør have fokus.
	Rød score	Kritiske forhold i projektimplementeringen. Væsentlige forbedringspotentialer

I de følgende afsnit uddyber vi vurderingerne af projektet under de enkelte parametre.

4.1 Input

Projektpartnerne oplever, at der er en klar rollefordeling, men flere af dem ønsker sig mere dialog på tværs af partnerkredsen. Generelt er både projektledelsen og projektpartnerne tilfredse med samarbejdet. Projektledelsen giver udtryk for, at samarbejdet er baseret på stærke relationer, og i den forbindelse fremhæver de, at flere af aktørerne er gengangere fra fase 1, og at aktørerne derfor allerede ved hvordan de skal samarbejde, hvilket understøtter en klar rollefordeling mellem dem.

Nogle af projektpartnerne giver dog tydeligt udtryk for et ønske om mere dialog og koordination på tværs af partnerkredsen. Projektpartnerne sammenligner denne fase med første fase, hvor de oplevede en større grad af vidensdeling og sparring mellem parterne, hvilket de synes skabte stor værdi for dem ved at de fik indblik i andres udfordringer og udvikling på området. Projektledelsen begrundede det mindre fokus på videndeling med, at det var et konkret fokus i første fase, hvilket ikke er gældende i anden fase. En af projektpartnerne nævner, at det nu føles som om, de befinder sig i en "silo", og fremhæver specifikt et ønske om større indsigt i, hvordan det går med aktiviteterne på tværs af projektpartnerne. På samme måde nævner projektpartnerne, at de ikke får det fulde potentiale ud af at være en del af det større erhvervsfyrtårn, da der ikke sker videndeling og samarbejde på tværs af projekterne. Projektledelsen i CO2Vision 2.0 Kompetence giver ikke udtryk for de samme udfordringer med øget kompleksitet som projektledelsen for CO2Vision 2.0 nævner i forbindelse med deres midtvejsevaluering. Projektpartnerne fra CO2Vision 2.0 Kompetence giver derimod udtryk for, at de ikke føler sig inkluderet i erhvervsfyrtårnet, selvom et stærkere samarbejde kunne være værdifuldt, da de vil kunne inspirere hinanden.

4.2 Rekruttering

Projektpartnerne er blevet bedre til at tydeliggøre værdiskabelsen for deltagerne ift. første fase, men der er stadig begrænset efterspørgsel efter CCUS-kompetenceudvikling. Projektledelsen og partnerkredsen nævner, at de bruger SoMe-platforme til rekruttering, men at rekrutteringen ellers er meget personbåret. Projektledelsen siger, at deres primære strategi er "kold canvas", hvilket også understøttes af spørgeskemaundersøgelsen, hvor det i tabel 7 ses, at 62 % af respondenterne er blevet bekendte med indsatsen gennem erhvervshuset. Spørgeskemabesvarelsene viser også, at 56 % af respondenterne før deltagelsen i indsatsen har modtaget vejledning eller støtte i erhvervsfremmesystemet, og at 72 % af dem har modtaget vejledning eller støtte mere end én gang. Et flertal af respondenterne har således i forvejen erfaring med erhvervsfremmesystemet.

Tabel 7: Hvordan fik deltagerne kendskab til indsatsen?

Andel af respondenterne, der angiver at de blev opmærksomme på indsatsen via...	Procent
Erhvervshus	62%
Lokalt erhvervsråd	29%
Andet	13%
Sociale medier	9%
Fandt det selv	9%
Brancheorganisation	7%
Viden-/uddannelsesinstitution	7%
Privat rådgiver	7%
Virksomhedsguiden.dk	4%
Kommune	4%
Klyngeorganisation	4%
Andre virksomheder	2%
Kan ikke huske	2%

Note: Respondenterne kunne angive flere svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 (n=31)

Gennem interviews med projektledelsen og -partnerne er det tydeligt, at rekrutteringen er forbundet med en række udfordringer. Særligt nævner de, at de oplever, at deltagerne har svært ved at forstå, hvad CCUS handler om, og hvordan de selv kan se sig være relevante for området. Dette understøttes også af deltagervirksomhederne, som på den ene eller anden måde giver udtryk for, at de har svært ved at se, hvordan deres produkt eller løsning knytter sig helt konkret til CCUS. Dette understøtter, at området generelt er umodent, og at mange SMV'er er uafklarede ift. om de overhovedet skal satse på CCUS. På den baggrund vurderer vi, at efterspørgslen efter specifikt CCUS-kompetenceudvikling er mindre end oprindeligt forventet, hvorfor projektholder har svært ved at etablere effektive rekrutteringskanaler. Derfor anvender de "kold canvas", som er meget ressourcekrævende. Projektledelsen ser det som en vigtig opgave at få præsenteret og omtalt CCUS-området på den rigtige måde. Men projektpartnerne pointerer, at de er blevet bedre til at tydeliggøre værdiskabelsen for deltagerne, og at det har en positiv effekt på rekrutteringen. Dette gør de dog

ved at vinkle indsatsen til mere at omhandle grøn omstilling bredere set og ikke blot den snævre form for CCUS. Nogle af deltagervirksomhederne indikerer dog, at de ikke selv ser koblingen mellem projektaktiviteterne og CCUS.

4.3 Virkemidler

Projektpartnerne mener fortsat, at der er behov for kompetenceudvikling på CCUS-området, men i praksis er koblingen mellem kompetenceløftet og projektets overordnede formål svag. Projektets effektkæde bygger overordnet på en antagelse om, at aktiviteterne i projektet vil styrke deltagernes netværk og kompetencer indenfor CCUS, og at projektet, ved at deltagerne bruger dette netværk og kompetencer, i sidste ende vil medføre et generelt kompetenceløft blandt SMV'er og studerende, og dermed styrke grundlaget for at kunne forløse potentialet i CCUS.

Både projektledelsen og partnerkredsen nævner, at antagelserne bag effektkæden stadigvæk er gældende, og de fremhæver særligt, at "kompetencer" er et helt centralt element, hvis man skal lykkes med udviklingen indenfor CCUS. På baggrund af udfordringerne med at rekruttere til CCUS-aktiviteter vurderer vi dog, at projektet er tidligt ude med kompetenceudviklingen, når det stadig er uklart, hvad CCUS bliver til i Danmark og hvilket forretningspotentiale det kan medføre for SMV'erne. Derfor mener vi, at projektet skal ses som en modningsindsats inden for CCUS og i den forbindelse acceptere, at rekrutteringen er krævende. Derudover er det vigtigt, at projektledelsen hele tiden forholder sig til, hvilken form for aktivitet og udvikling der er behov for for at drive området frem.

Det er værd at fremhæve, at svarene på spørgeskemaet viser, at 85 % af respondenterne, der har deltaget i en kompetenceudviklingsaktivitet, i høj eller meget høj grad vurderer, at indsatsen har været tilpasset deres behov. Den sidste respondent har svaret "i nogen grad", hvilket indikerer at kompetenceudviklingsaktiviteterne i høj grad har været tilpasset deltagernes behov. På baggrund af interviews med deltagervirksomheder, vurderer vi dog, at koblingen mellem aktiviteterne og det overordnede formål om at understøtte underleverandører til CCUS-kæden ikke er særlig tydelig. Dette uddyber vi i næste afsnit 4.4 Outcome & effekt.

4.4 Outcome & effekt

Både deltagervirksomheder og studerende giver udtryk for, at de opnår styrkede kompetencer gennem deltagelsen, men deres udbytte er i relativt lav grad koblet til CCUS. Nedenstående tabel 8 viser, at der er stor forskel på, hvorvidt deltagerne oplever, at de har fået viden, kompetencer og netværk gennem deltagelsen. Overordnet angiver flertallet (70-80 %), at de har fået styrkede tekniske og forretningsmæssige kompetencer, mens en lavere andel (27-42 %) oplever at have fået øget viden og netværk indenfor CCUS. I interviewene giver virksomhederne udtryk for, at de har fået styrkede forudsætninger inden for grønne kompetencer, men at det ikke har været inden for CCUS specifikt. Projektledelsen begrundet dette fokus med, at der er behov for et bredere kompetenceløft, inden der er mulighed for at arbejde med en CCUS-industri Danmark.

Tabel 8: Indsatsens bidrag til at skabe styrkede forudsætninger for de ønskede resultater

Andel af respondenterne, der angiver at de som følge af indsatsen har fået...	Procent
Styrkede tekniske kompetencer	80%
Styrkede forretningsmæssige kompetencer	70%
Styrkede organisatoriske kompetencer	50%
Øget motivation for at arbejde videre med CCUS	50%
Øget viden om hvad CCUS indebærer	42%
Øget viden om vores virksomheds potentiale for at bidrage til CCUS-værdikæden	37%
Styrket netværk til (andre) virksomheder inden for CCUS	32%
Styrket netværk til forskere eller videnspersoner inden for CCUS	27%

Note: Respondenterne har kunnet angive flere svarmuligheder, hvorfor andelen ikke summerer til 100 (n=31). Følgende svarkategorier fremgår kun respondenter der har deltaget i kompetenceudviklingsaktiviteter (n=7): "Styrkede tekniske kompetencer", "Styrkede forretningsmæssige kompetencer" og "Styrkede organisatoriske kompetencer".

Af tabel 9 fremgår det, at størstedelen af respondenterne fra kompetenceudviklingsaktiviteterne har oplevet forandringer (eller forventer at gøre det) som følge af indsatsen enten i form af videndeling om CCUS og/eller indgåelse i samarbejder, der udvikler nye løsninger indenfor CCUS. Så selvom flere deltagervirksomheder giver udtryk for, at fokuset på CCUS i deres forløb ikke har været så tydeligt, forventer de stadig, at indsatsen bidrager til forandringer på området.

Tabel 9: Indsatsens bidrag til at skabe forandringer hos deltagerne

Output	Ingen forandring	Vi er i gang / har gjort det	Inden for et år	Om et år eller derefter	Ikke relevant for os
Bidrage til vidensdeling om CCUS	0%	14%	29%	29%	29%
Indgå i samarbejder der udvikler nye løsninger inden for CCUS	0%	14%	43%	29%	14%

Note: (n=7) Spørgsmålet er kun stillet til respondenter der har deltaget i kompetenceudviklingsaktiviteter.

Tabel 10 viser, at alle respondenter fra kompetenceudviklingsaktiviteterne forventer, at de vil opleve forbedringer i deres omsætning, produktivitet og antal ansatte, imens 72 % forventer forbedringer inden for eksport.

Tabel 10: Indsatsens bidrag til at skabe forbedringer hos deltagerne

Output	Ingen forbedringer	Har oplevet forbedringer	Forventer at opleve forbedringen inden for ét år	Forventer at opleve forbedringer om ét år eller derefter
Omsætning	0%	0%	43%	57%
Eksport	29%	14%	29%	29%
Produktivitet	0%	14%	57%	29%
Antal ansatte	0%	14%	57%	29%

Note: (n=7) Spørgsmålet er kun stillet til respondenter der har deltaget i kompetenceudviklingsaktiviteter.

Resultaterne indikerer generelt, at indsatsen har haft en positiv indvirkning på deltagerne, men det er også tydeligt, at det primært er for deltagere i kompetenceudviklingsaktiviteterne. Dette kommer også til udtryk i Net Promoter Scoren, som er 86 for kompetenceudviklingsaktiviteter og minus 33 for vidensdelingsaktiviteter. Vi vurderer generelt, at koblingen mellem projektets aktiviteter og CCUS er svagere end oprindeligt tiltænkt, hvilket formentligt blandt andet skyldes, at projektledelsen har haft udfordringer med at rekruttere til aktiviteterne med det snævre fokus på CCUS og derfor i højere grad har solgt det som grønne kompetencer bredere set. Dette medfører en risiko for, at projektet åbner op for en målgruppe, som ikke nødvendigvis er relevant for projektets overordnede formål, og at kompetenceløftet derfor heller ikke er direkte relevant for CCUS. Vi vurderer, at det er vigtigt, at projektledelsen er opmærksomme på, om projektets aktiviteter kommer til at bevæge sig for langt væk fra det oprindelige fokus, som projektet har fået midler til at understøtte.

4.5 Forankring

Projektpartnerne og deltagere oplever, at det er værdifuldt at have fokus på CCUS, men projektpartnerne har ikke en konkret forankringsstrategi.

Projektpartnerne og deltagere giver udtryk for, at det er værdifuldt for dem at have fokus på CCUS, og at udgangspunktet for forankring derfor er godt, da de ser et potentiale i området. Svarene på spørgeskemaet også viser, at 72 % af respondenterne, der har deltaget i en kompetenceudviklingsaktivitet, er blevet henvist til andre tilbud i erhvervsfremmesystemet, som er relevante for dem, og at 14 % er blevet gjort opmærksomme på andre tilbud, som dog ikke er relevante for dem lige nu. Endvidere viser spørgeskemabesvarelsene, at 71 % af respondenterne, der har deltaget i kompetenceudviklingsaktiviteter, i høj eller meget høj grad føler sig bedre klædt på til at realisere deres vækstpotentiale efter projektafslutning.

Projektpartnerne giver samtidig udtryk for, at der er et godt udgangspunkt for en succesfuld forankring af projektets aktiviteter, men de fremhæver også, at lærerne på uddannelsesinstitutionerne er meget vigtige for, at projektaktiviteterne kan forankres, og at de i projektet bør gøre mere for at sikre dette. Intern opkvalificering er dog ikke en del af projektaktiviteterne i denne fase. Endvidere er det gennem interviews med projektledelsen og projektpartnerne tydeligt, at der ikke er nogen konkret forankringsstrategi. På den baggrund vurderer vi, at projektpartnerne fremadrettet bør sætte mere fokus på forankring og overveje hvordan aktiviteterne kan bæres videre efter endt projektperiode.

4.6 Monitorering og opfølgning

Projektledelsen følger løbende op på fremdriften i de forskellige aktiviteter, men det er en stor udfordring, at der er diskrepans mellem projektledelsens oplevede fremdrift og den fremdrift, som de kan dokumentere. Projektledelsen gør brug af projektholders automatiske system, der løbende følger op på fremdrift på budget mv. Derudover er de løbende i dialog med deltagervirksomhederne, og projektledelsen har statusmøder en gang om ugen, hvor de drøfter de igangværende projekter.

Vi vurderer dog, at det er en stor udfordring, at projektledelsen og -parterne medtæller deltagere, som ikke lever op til de EU-bestemte dokumentationskrav, i deres fremdrift. Dette medfører, at hverken projektledelsen eller Erhvervsstyrelsen løbende kan risikostyre og justere til undervejs, hvis det er relevant. Hvis projektledelsens dokumentation af deltagere ikke lever op til kravene for dokumentationen, kan det ende med, at projektet bliver nedskrevet, selvom projektledelsen selv oplever, at deltagelsen er tilstrækkelig høj.

Projektholder fremhæver, at omfanget af den nødvendige dokumentation er uforholdsmæssigt stort sammenholdt aktiviteternes størrelse og varighed, og projektledelsen frygter, at dette skræmmer deltagervirksomhederne væk. Dette er dog en konsekvens af, hvordan ansøgningen og projektets budget er sat op. Vi vurderer derfor, at projektholderen burde have haft dette med i sine overvejelser ved udarbejdelsen af ansøgningen. Både projektledelsen og projektpartnerne nævner, at de som konsekvens af dokumentationskravene, optæller deltagerne på deres egen måde, men udenom de EU-bestemte krav. Dette ser vi som en stor udfordring, da det medfører en stor risiko for, at projektet bruger ressourcer på at rekruttere personer uden for prioritetsaksens målgruppe, som ikke kan tælle med i indikatorerne, og som derfor ikke kan udløse timemedfinansiering.

5 anbefalinger og læring

Her præsenterer vi de vigtigste anbefalinger og læringspunkter, som evaluator vil pege på med baggrund i evalueringen. Punkterne er ikke i prioriteret rækkefølge. For hver anbefaling eller læringspunkt er der angivet en primær målgruppe. Nedenstående tabel giver et overblik over, hvilke målgrupper, anbefalingerne og læringspunkterne relaterer sig til.

Anbefaling/læringspunkt nr.	1	2	3	4
Projektholder	X	X	X	X
Øvrige operatører			X	X
Udvalg og rammesættere				

1: Tydeliggør værdiskabelsen ved kompetenceløft inden for CCUS for SMV'erne. Et af projektets formål er at bidrage til at styrke SMV'ers adgang til kvalificeret arbejdskraft indenfor CCUS. Projektet har dog fra første fase haft udfordringer med at tydeliggøre overfor SMV'er, hvordan kompetenceløft indenfor CCUS er relevant for dem, hvilket har besværliggjort rekrutteringen. Derfor har projektledelsen justeret, hvordan de fortæller om projektet til mulige deltagere. Konkret er værditilbuddet nu i høj grad fokuseret på grønne kompetencer frem for specifikt CCUS, hvilket projektledelsen oplever gør rekrutteringen nemmere. På baggrund af interviews med deltagervirksomheder er det dog vores opfattelse, at koblingen til projektets aktiviteter og CCUS bliver udvasket i forsøget på at få flere deltagere. Derudover nævner en deltagervirksomhed, at de godt kunne bruge mere information om, hvordan de kan bidrage til CCUS, da de ikke har oplevet, at det er blevet nævnt i deres kompetenceudviklingsforløb. På den baggrund anbefaler vi, at projektet i højere grad omtaler CCUS, da det er hovedfokus i projektet og de aktiviteter som projektet har fået midler til. Vi anerkender dog, at det kan være relevant at starte bredt med grønne kompetencer i rekrutteringen, inden fokus kommer over på CCUS, da det stadig er et umodent marked.

2: Ensret projektadministrationen efter de gældende dokumentationskrav. På nuværende tidspunkt kan projektledelsen og -partnerne ikke dokumentere en stor del af de deltagere, som de selv mener, har været igennem aktiviteterne, da dokumentationen for deltagelsen ikke lever op til de gældende dokumentationskrav. Vi anbefaler, at projektledelsen hurtigst muligt får ensrettet deres dokumentation, så de udelukkende medtager deltagere, som lever op til dokumentationskravene. Dette skyldes, at manglende godkendt dokumentation for deltagelse kan føre til, at projektet bliver nedskrevet, selvom projektledelsen selv oplever, at de har tilstrækkeligt med deltagere i aktiviteterne. Derudover ser vi det som en stor udfordring, hvis projektaktiviteterne er nødsaget til at fokusere bredt på grønne kompetencer, hvis det fører til, at projektpartnerne rekrutterer uden for ansøgningens og annonceringens formål, som projektet derfor ikke kan få finansielt dækket.

3: Understøt større synergi mellem projektpartnerne. Flere projektpartnerne nævner, at de i første fase af projektet havde større samarbejde på tværs af partnerkredsen, hvilket de ikke oplever på samme måde i denne fase. Projektpartnerne giver udtryk for, at de gerne vil have, at projektledelsen i højere grad faciliterer samarbejde på tværs af partnerkredsen, da de mener, at det vil føre til meget relevant videndeling og erfaringsudveksling,

som de kan bruge til at videreudvikle og konkretisere deres aktiviteter på baggrund af. Derfor anbefaler vi, at projektledelsen fremadrettet understøtter et tættere samarbejde på tværs af partnerkredsen, så de kan opnå merværdi ved at dele erfaringer på området med hinanden. Vi opfordrer dog også partnerkredsen til selv at række ud til hinanden, hvis de finder det relevant.

4: Skab større sammenhæng mellem projekterne under Erhvervsfyrtårnet

CO2vision. Projektpartnerne giver udtryk for, at de kan se værdi i, at projektet er en del af det overordnede Erhvervsfyrtårn CO2vision. De indikerer dog, at de føler sig afkoblede fra de andre aktiviteter i Erhvervsfyrtårnet, og at det vil give stor værdi til området, hvis der blev skabt større sammenhæng mellem projekterne. F.eks. nævner en projektpartner, at det vil give stor værdi, hvis kompetencedelen i højere grad bliver koblet til de test og demonstrationssites CO2vision 2.0 igangsætter. På den måde vil kompetencedelen få indsigt i, hvilke kompetencer der reelt mangler på området og blive koblet til konkrete projekter, mens test og demonstrationssites vil kunne blive understøttet af relevante kompetencer. På nuværende tidspunkt oplever partnerkredsen dog ikke en sammenhæng mellem projekterne, og derfor anbefaler vi, at projektledelsen i højere grad opsøger og faciliterer samarbejde på tværs, da det kan skabe merværdi for begge projekter og erhvervsfyrtårnet samlet set.

